

Martina Kolar Billege
Sadržaj, ishodi i vrednovanje u
Hrvatskome jeziku – metodički
pristup

Zagreb: Sveučilište u Zagrebu,
Učiteljski fakultet, 2020.

Autorica, doc. dr. sc. Martina Kolar Billege, u hrvatskoj znanstvenoj literaturi pojavljuje se sa svojom sveučilišnom monografijom koja predstavlja značajan znanstveni doprinos metodici hrvatskoga jezika jer znanstveno utemeljuje prijedlog sadržaja poučavanja/učenja za Hrvatski jezik u primarnome obrazovanju. Uz to što predlaže znanstvenu matricu za izbor sadržaja, autorica određuje kognitivne ishode učenja koji se s pomoću toga sadržaja ostvaruju te nudi primjerene oblike i postupke vrednovanja.

Knjiga je objavljena u trenutku kurikulskih promjena u Republici Hrvatskoj i stoga bi trebala biti znanstvenom podlogom na koju će se osloniti kreatori promjena.

Čitateljima i mladim znanstvenicima autorica u prvome poglavlju daje objašnjenje primarnoga obrazovanja u Republici Hrvatskoj te usporedbu s obrazovnim sustavima u drugim zemljama. U istom poglavlju otvara konceptijska i strukturna pitanja o planu i programu te daje pregled dosadašnjih nastavnih programa za Hrvatski jezik od 1991. do 2019. godine. Na temelju tako otvorenih pitanja autorica analizira sadržaj *Kurikuluma nastavnoga predmeta Hrvat-*

ski jezik za osnovne škole i gimnazije (NN 10/2019) te ističe da

»... navedeni dokument uopće ne definira sadržaj poučavanja niti navodi razine znanja koje je potrebno dosegnuti kako bi se stjecala komunikacijska jezična kompetencija. U dokumentu je određena razina usvojenosti ishoda za koju je na kraju razreda predviđena ocjena ‘dobar’.« (str. 38)

Osobito vrijednom držim tvrdnju autorice

»Razina ishoda, međutim, ne može biti predmet vrednovanja, nego ishod treba definirati na razini koja je, u skladu s matičnom znanošću, potrebna da bi se na nju mogli vertikalno-spiralno nadograđivati sljedeći sadržaji.« (str. 38)

Ta tvrdnja zapravo je formula koju bi trebao znati svatko tko se upušta u transferiranje sadržaja iz izvorne znanosti u metodički diskurs i u određivanje ishoda.

Možemo zaključiti da ovom knjigom hrvatski obrazovni sustav dobiva rješenje za sadržajno dobro i koherentno strukturiranje kurikula i to ne samo za Hrvatski jezik, nego se predloženi algoritam određivanja sadržaja poučavanja i kognitivnih ishoda učenja može primijeniti i u drugim nastavnim predmetima i na različitim razinama obrazovanja. Time ova knjiga predstavlja i znanstveni doprinos »kurikulskoj teoriji u kojoj se optimizira odnos sadržaja, procesa učenja/poučavanja i vrednovanja« (str. 171).

Drugo poglavlje knjige, »Metodički pristup određivanju sadržaja poučavanja«, sintetizira supstratne

znanosti metodike hrvatskoga jezika i stavlja u suodnos matičnu znanost i temeljne odgojno-obrazovne znanosti (pedagogiju, didaktiku, filozofiju, logiku, psihologiju i sociologiju). Autorica ističe važnost poznavanja povezanosti supstratnih znanosti za određivanje sadržaja poučavanja i kognitivnih ishoda učenja. Na temelju toga uvodi termin 'metodički transfer' kojim određuje prijenos sadržaja iz matične znanosti u nastavni diskurs.

Zainteresirani čitatelj u ovoj će knjizi pronaći novu perspektivu odnosa kompetencija, ishoda i sadržaja učenja.

Epistemološki doprinos autorice potkrijepljen je i empirijskim istraživanjem uspjeha učenika u Hrvatskome jeziku, mišljenja učitelja o uspjehu učenika te usporedbom mišljenja učitelja i stvarnoga uspjeha učenika. Navedene bibliografske jedinice ukazuju na to da je u knjizi sadržan

pregled relevantne domaće i strane literature.

Budući da je autorica nositeljica i izvoditeljica kolegija Metodike hrvatskoga jezika, Suvremene metodičke teorije, Vrednovanja u hrvatskome jeziku te Strategije i metode početnoga čitanja i pisanja na hrvatskome jeziku, na Odsjeku za učiteljske studije i Rani i predškolski odgoj i obrazovanje Učiteljskoga fakulteta u Zagrebu, ova će sveučilišna znanstvena monografija biti na korist studentima, ali i učiteljima, u njihovu profesionalnom usavršavanju. Knjizi su znanstvenu vjerodostojnost potvrdili ovi iznimno uvaženi recenzenti: prof. emer. dr. sc. Milan Matijević, prof. dr. sc. Ante Bežen i izv. prof. dr. sc. Jadranka Nemeth-Jajić. Buduća znanstvena istraživanja u području metodike hrvatskoga jezika ne smiju zaobići sinteze objavljene u ovoj knjizi.

Vesna Budinski